HISTÒRIA EN OBRES

PDI responsable de la bona pràctica
Fernando Alvarez Prozorovich

Membres de l'equip
que l'ha desenvolupat i aplicat
Heiko Trittler
Julio Garnica
Oriol Hostench
Pablo Martínez

Titulació o titulacions en què
s'ha realitzat la bona pràctica, i nivell (1r curs, ...)
Arquitectura -3r curs

Assignatura o assignatures
i tipologia (obligatòria, optativa, ...)
Història de l'Art i de l'Arquitectura II (pla 2010) - Obligatòria

Àmbit de coneixement UPC
Arquitectura, Urbanisme i
Edificació

Alumnat implicat i grups
Nombre total d'alumnat: 160 i nombre de grups: 4
(dos grups per quadrimestre, 2007-2010, pla 94)

Trajectòria/recorregut
5 anys acadèmics
(2007-2010, pla 94 i 2011-2013, pla 2010)

Resum

La nostra experiència en metodologies actives a l'aula es va iniciar fa sis anys i cerca superar el model clàssic d'ensenyament de la Història de l'Arquitectura (classes magistrals, exàmens escrits, treballs rutinaris i aïllats). Amb l'objectiu de fomentar la participació creativa dels estudiants es proposa un treball monogràfic consistent en un estudi de cas, basat en l'aprofitament de les competències assolides al tercer curs (Dibuix, Construcció, Projectes, Història I, etc.). Els treballs monogràfics passen per tres etapes diferents, en un *crescendo* que procura reproduir el procés d'estudi i explicació d'una obra o un projecte d'arquitectura del segle XX. Al llarg d'aquest procés, els estudiants van incorporant noves eines (treball d'arxiu, escriptura crítica, anàlisi gràfica, comparacions, etc.) i fan exposicions orals de l'avenç de la seva recerca a l'aula. Les entregues es qualifiquen parcialment, però es dóna la possibilitat de corregir, millorar i modificar la nota definitiva. El portal Història en Obres (http://www.historiaenobres.net), nascut com a arxiu consultable de treballs destacats, es presenta com a font per a l'estudi teòric i referència qualitativa dels treballs monogràfics.

Paraules clau

Estudi de casos Arquitectura del segle XX

Presentació

Al llarg dels últims sis anys, la planificació de l'assignatura Història de l'Arquitectura II (pla 2010; Història de l'Arquitectura II i III en el pla 1994) incorpora la utilització del portal Història en Obres com a eina fonamental per a la introducció de metodologies actives en l'ensenyament de la història de l'arquitectura. Cal recordar que el portal es va iniciar el 2007 , quan vam rebre l'ajut de l' Institut de Ciències de l'Educació (ICE) per crear un arxiu consultable amb una selecció dels millors treballs monogràfics dels estudiants del període 1992-2006 (informació fotogràfica i gràfica i literatura crítica), a partir de la qual l'arxiu s'aniria incrementant. Tot aquest període previ fins al 2007 ha prefigurat el que hauria de ser una metodologia activa aplicable al nostre entorn i que el Portal, nascut d'aquesta experiència, hagi esdevingut expressió i eina fonamental.

La intenció principal ha estat contribuir a superar el model clàssic d'ensenyament de la història de l'arquitectura (classes magistrals i exàmens escrits, treballs rutinaris i aïllats). A canvi, es proposa un estudi de cas que s'ha de realitzar en petits grups (1-3 persones), basat en l'aprofitament de les competències que l'estudiant o estudianta disposa en arribar al tercer curs (Dibuix, Projectes, Construccions, Història I, etc.). Sobre aquesta base, s'hi incorporen les noves eines metodològiques, com ara el treball d'arxiu, escriptura, anàlisi gràfica, etc., que fomenten l'esperit crític i científic dels estudiants dins d'un ambient participatiu.

Els treballs monogràfics passen per tres etapes diferents: 1) "Descripció" (30 % de la nota), "Anàlisi" (40 % de la nota) i 3) "Interpretació" (30 % de la nota). Al llarg d'aquestes etapes es produeix un *crescendo* que va del coneixement més directe (Descripció) a un treball crític (Anàlisi) i que acaba en un exercici més creatiu (Interpretació). Tot i que les entregues tenen una nota parcial, es dóna la possibilitat que en l'entrega final l'estudiant o estudianta millori les entregues anteriors i pugui modificar la nota definitiva. El portal Història en Obres es fa servir a classe de moltes maneres: com a eina de seguiment de la part teòrica (dins del portal s'aconsellen altres referències bibliogràfiques) i per incentivar la qualitat dels resultats a partir dels bons exemples.

El grup redactor i tècnic actual està format per Fernando Alvarez Prozorovich, Heiko Trittler, Julio Garnica, Oriol Hostench i Pablo Martínez. Els becaris que hi participen són estudiants dels últims dos cursos de la carrera amb bons antecedents en història, que treballen en la postproducció gràfica i en els retocs del material que es puja al portal, i participen en la selecció dels millors treballs. Internament, la mateixa existència del portal va gravitar dins del pla nou de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona, ETSAB (pla 2010), en la redefinició del tipus de docència que ha d'oferir una assignatura tradicionalment humanística com la nostra, moltes vegades tancada en un ensenyament massa clàssic i poc adaptat a les noves tècniques d'aprenentatge.

Les noves eines de treball que el portal ha incorporat han fet que esdevingui un instrument d'acompanyament indispensable del curs d'Història de l'Art i de l'Arquitectura de l'ETSAB, però també que sigui molt consultat des d'altres assignatures de la carrera. Igualment, el trobem citat en bibliografies d'altres escoles d'arquitectura i va inspirar iniciatives semblants a la Universidade Federal de Paraíba.

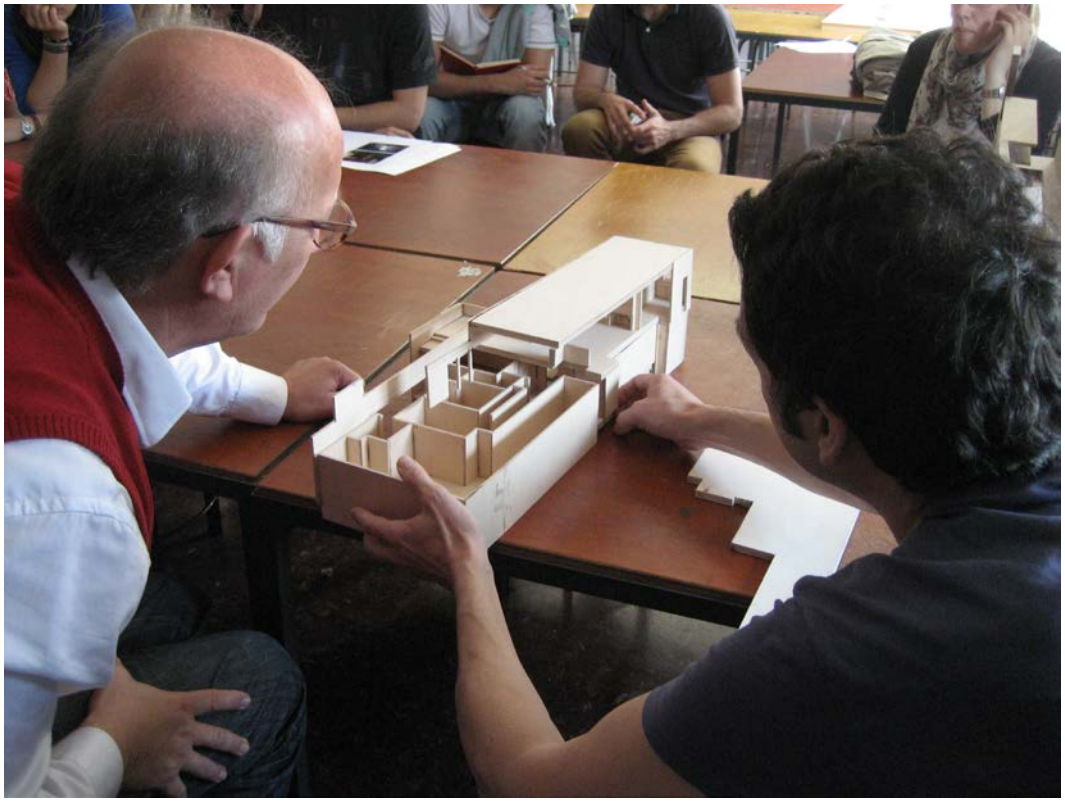

Planificació de la bona pràctica i descripció de les activitats que s'han dut a terme

Planificació

La càrrega docent d'Història de l'Art i de l'Arquitectura II (pla 2010, vigent) és de 7 crèdits (4 teòrics, 3 pràctics). La docència és quadrimestral i es fan 2 hores de teoria (grup de 80-90) i 2 pràctiques setmanals (dos grups de 40-45). En el programa del curs, després d'una introducció justificativa, s'anuncia el calendari de classes, amb les especificacions corresponents sobre continguts, sistemes d'avaluació i percentatges de cada activitat en l'avaluació final. Una setmana després de començar les classes es constitueixen els grups (d'1 a 3) i es distribueixen els temes (obres o projectes).

Els treballs passen per tres etapes diferents, d'unes 5 setmanes cadascuna:

1) "Descripció" (30 % de la nota), consistent a redibuixar un projecte a partir de materials d'arxiu que l'estudiant o estudianta ha de cercar amb la nostra assistència.

2) "Anàlisi" (40 % de la nota), consistent en l'estudi escrit del "problema" que afronta l'autor o autora, les condicions de l'encàrrec, el programa, el lloc, l'ús de l'obra, la fortuna crítica, l'estil, etc.

3) "Interpretació" (30 % de la nota), consistent en l'elaboració d'un model tridimensional, preferiblement físic, que representi el projecte analitzat. Cada entrega, explicada públicament, serveix per generar debats i reflexions sobre el treball de la recerca històrica, el dibuix, la tècnica i altres aspectes. Es qualifiquen parcialment per indicar a l'estudiant o estudianta els aspectes que hauria de millorar, però tenen la possibilitat d'incorporar canvis i millores fins a l'entrega definitiva.

Agents

El grup redactor i tècnic actual està format per Fernando Alvarez Prozorovich (PDI funcionari), Heiko Trittler i Julio Garnica (PDI associat), Oriol Hostench i Pablo Martínez (membres fundadors d'Història en Obres i, ara, col·laboradors *ad*

honorem), amb col·laboracions ocasionals de becaris. Els becaris que participen són estudiants dels últims dos cursos de la carrera que treballen en la postproducció gràfica i fan retocs del material que es puja al portal, i participen en la selecció dels millors treballs. Així mateix, l'ajuda del personal de la biblioteca del centre continua sent imprescindible. Amb el temps, s'hi han afegit noves eines de treball per millorar l'intercanvi amb els usuaris i el portal ha esdevingut un instrument d'acompanyament indispensable del curs d'Història.

Recursos materials i d'organització

Programaris de pàgines web, Office, impressores, ordinadors personals, escàners.

Avaluació i resultats

D'una manera natural, el programa actual de l'assignatura **Història de l'Art i de l'Arquitectura II (pla 2010)** assumeix els tres elements essencials suggerits per l'ICE: aprenentatge centrat en l'estudiantat, assoliment d'objectius basats en competències i avaluació i seguiment de l'activitat docent segons criteris ECTS:

1) Aprenentatge centrat en l'estudiantat

La distribució horària plantejada en el nou pla d'estudis (2010) consagra un repartiment entre hores de teoria i pràctica que afavoreix el contacte estret d'estudiants i professors. Encara més, aquesta distribució ha estat determinada pel que havia estat l'assignatura en cursos anteriors a 2010. El portal Història en Obres es presenta davant dels estudiants com un resultat directe d'un procés altament participatiu i com un treball real i possible.

2) Assoliment d'objectius basats en competències

S'assumeix que els estudiants de tercer curs ja disposen d'unes competències inicials en el coneixements d'assignatures de les àrees de Projectes, Dibuix, Construccions, Història I, etc. El programa teòric i la part pràctica de l'assignatura s'organitzen a partir d'aquestes capacitats ja adquirides, amb les quals s'enfoca l'arquitectura del segle XX, profundament vinculada a compromisos urbans i territorials més propers a l'actualitat. La vintena de lliçons teòriques, de caràcter més general, es complementen amb els treballs de recerca monogràfica que els

estudiants realitzen en grups formats com a màxim per tres persones, els resultats dels quals es presenten successivament en forma de seminari. Es proposa que l'estudiant o estudianta faci una "emulació", assumint el rol i el recorregut que fa qui es dedica a la història de l'arquitectura a la cerca d'uns materials de base, per passar a l'anàlisi detallada dels diferents aspectes que componen un projecte d'arquitectura en relació amb el seu espai i temps històric, i finalment a la interpretació d'aquests.

A vegades utilitzem tàctiques de joc de rol, per descobrir les dificultats de transformar una anàlisi en una síntesi transmissible als altres. D'aquesta manera, s'incorporen les competències generals i específiques del nostre curs: millora de l'aprenentatge autònom, millora de la comunicació verbal i escrita, ús dels recursos de la informació, coneixement de la història de l'arquitectura del segle XX, coneixement de les teories de la forma i la composició, i aptitud per exercir la crítica i valorar les obres.

3) Avaluació i seguiment de l'activitat docent segons criteris ECTS

Seguint aquests conceptes, els seminaris s'organitzen en tres parts, corresponents a tres nivells d'aprofundiment (cinc setmanes cadascun, aproximadament), comentats més amunt i que es poden veure en el programa de l'assignatura. Cada nivell (Descripció, Anàlisi, Interpretació) significa un pas més, des d'allò que ja s'ha adquirit (competències de Dibuix, Construcció i Història de l'Arquitectura, etc.) fins als continguts i les tècniques d'estudi que pretén incorporar l'assignatura Història de l'Art i de l'Arquitectura II. El treball d'exposició continua i permanent dels avenços de la recerca és una condició *sine quan non* per a l'èxit d'una proposta d'aquest tipus. D'altra banda, el professor o professora actua mitjançant l'estímul i la presentació de mecanismes i criteris de comparació entre obres, identificació de problemes, constants i diferències entre propostes, a la recerca d'una síntesi final i, en el cas de la Història, sempre provisional i viu. El nom del portal pren aquesta doble connotació: la història s'explica a través d'obres i com a activitat està sempre "en obres", la seva força rau en aquesta voluntària i permanent "problematització" (com sabem, la "història per problemes" és també un concepte introduït per l'escola d'Annales a França a mitjan segle XX).

Dins d'aquests processos, el *p*ortal Història en Obres actua, a més, com un estímul de diferents maneres fent exhibició d'uns estàndards de qualitat dels diferents aspectes de la recerca (cerca de materials, dibuix, anàlisi, interpretació). En aquest sentit, en la mesura que tothom sap que el portal és el resultat del treball concret i mancomunat entre docents i estudiants de molts cursos, emergeix com una eina inicial d'autoavaluació. El missatge més directe és: "Si ho han fet altres iguals que jo, jo sóc capaç de posar-m'hi i de millorar-ho."

Així mateix, al marge de les explicacions sobre l'avaluació que es plantegen al programa, el portal Història en Obres indica a l'estudiant o estudianta, d'una manera pràctica, "què se li demanarà" i quines són les evidències que seran considerades per a la formulació d'un judici sobre el seu treball. I, finalment, atès que el treball en si constitueix un conjunt documental prou complet i ordenat perquè es pugui avaluar o utilitzar en altres instàncies, l'estudiant o estudianta pot incorporar-lo al seu dossier d'aprenentatge. Tenim coneixement que alguns exalumnes inclouen en el seu currículum que han estat seleccionats per a la publicació en el portal.

Plans de millora contínua

1)Planificació inicial del procés d'aprenentatge

Creiem que, dins de l'actual pla d'estudis (pla 2010), la planificació, el control del temps de dedicació dels estudiants i la distribució dels esforços de la nostra assignatura estan molt equilibrats (ara l'assignatura té 7 crèdits, cosa que afavoreix la dedicació requerida). Hem passat per diverses etapes. Quan vam iniciar la nostra docència ens vam basar, gairebé intuïtivament, en moltes fonts disperses: des de vells suggeriments de la *nouvelle histoire* de l'escola d'Annales a França (Bloch, Febvre, Duby) i el formalisme rus (Sklovski, Jakobson), fins a documents orientatius de The Getty Center for Education in the Arts i experiències de joc de rol en el camp de l'educació. Però va ser justament un ajut promogut per l'ICE el 2006 el que ens va permetre organitzar el material i fer la primera versió d'Història en

Obres. A partir d'aquest moment vam començar a sumar experiències d'una manera ordenada, a extreure'n conclusions i a planificar-ne correccions.

2)Recollida d'evidències durant l'execució del procés

Hem de considerar, com a mínim, quatre tipus d'evidència que considerin els estudiants com a protagonistes principals:

a) Les enquestes als estudiants

Podem afirmar que les nostres conviccions respecte de l'èxit del plantejament es confirmen també per a les consultes que la UPC organitza en forma d'enquestes al final de cada curs. Es recull un alt índex de satisfacció en tots els aspectes considerats per les enquestes (4/5, aproximadament).

b) Les qualificacions dels estudiants

En l'àmbit de les qualificacions, es pot comprovar que estan per sobre de la mitjana de l'ETSAB quant a resultats i que la distribució dels diferents nivells de notes reflecteix els diferents graus d'assoliment dels objectius. Per nosaltres, l'avaluació continuada no és una suma algebraica de notes sinó un tot orgànic i integrat.

Tenim tota una gama que evidencia processos personals diferents que, per descomptat, inclou diverses matrícules d'honor.

c) Altres formes de recollida ràpida

Les interessants propostes de retroacció que l'ICE ha suggerit, partint d'uns "qüestionaris d'incidències crítiques", no les hem pogut portar a terme, d'una manera sistemàtica. Hi ha dues raons fonamentals: tenim un intens contacte a les classes pràctiques que ens permeten copsar opinions contínuament, sense pressions del moment, i, d'altra banda, la manca de temps i d'alguna ajuda de becaris, de la qual en aquest moment no disposem.

d) Altres formes de recollida "lenta" que proposem

Si bé la recollida ràpida pot donar una informació útil, convé considerar altres maneres d'aportar informació, com ara demanar a alguns estudiants de cursos anteriors les seves opinions i propostes de millora. Una bona evidència seria que els estudiants, ja fora de qualsevol pressió conjuntural, ens confirmessin que el que ha estat un moment en la seva carrera –els quatre mesos que hem compartit– amb el temps s'hagi transformat en un esdeveniment important, un record, una memòria

que torna per alimentar les seves il·lusions, sense les quals el coneixement no es transformarà amb el temps en veritable saviesa.

En aquest sentit, incentivats per aquesta convocatòria vam fer una enquesta seguint un format d'"enquesta fàcil", que és molt adaptable i fàcil de recollir, adreçada als estudiants dels últims cinc quadrimestres.

Les sis preguntes plantejades van ser les següents. Tot i que el període de recollida d'opinions va ser molt curt (del 7 al 12 novembre), vam tenir més de 40 respostes que ressenyem a continuació:

1. Has estat un/a usuari habitual del portal Història en Obres al llarg del curs d'Història de l'Art i de l'Arquitectura?
   Sí: 37 (88 %)/No: 5 (12 %)
2. L'has continuat utilitzant al llarg de la carrera?
   Una vegada/setmana: 1 (3 %); dues-tres vegades/mes: 16 (42 %)
   Una vegada/mes: 11 (29 %); menys d'una vegada/mes: 10 (26 %)
3. Consideres que ha estat una bona aportació per al seguiment del curs?
   Sí: 40 (100 %)/ No: 0 (0 %)
4. En quin sentit ha estat una bona aportació? Respostes diverses
5. El vostre treball ha estat seleccionat per incorporar-lo al portal?
   Sí: 8(24 %)/ No: 26 (76 %)
6. Quines millores ens suggereixes? Respostes interessants i interessades.

Cal destacar que els estudiants que han contestat no han estat necessàriament els seleccionats per a la publicació i, per tant, que la seva opinió és molt independent. Les preguntes 4 i 6 no tenien un filtre clar, però ens van servir per recollir interessants comentaris que seria llarg recollir aquí.

Esmentem un exemple entre molts, sobre la pregunta 4 (és una bona aportació): "En el sentit que no només es presenten diferents obres clau de l'arquitectura moderna sinó que, a més a més, trobem informació extra, inèdita i de molt alta qualitat que ajuda l'usuari a entendre en profunditat cada projecte". I un altre exemple, sobre la pregunta 6

(millores suggerides): "Intentaria fer-lo més interactiu: que el portal servís als estudiants per crear debat, com si fos un blog. Que a part dels treballs en grup, s'haguessin de comentar altres obres al web i, així, s'eixamplés el nostre camp de visió a altres projectes a part del personal —per posar-hi un exemple." Com es pot veure, l'enquesta ens ha servit per recollir molts suggeriments interessants que tenen en comú la convicció de la utilitat de l'ús del portal i que ens animen a continuar.

e) Altres indicadors

El portal Història en Obres ha passat a formar part de la bibliografia "clàssica" de diverses assignatures, més enllà de la nostra pròpia àrea de Composició Arquitectònica. D'entrada, en altres assignatures de la mateixa ETSAB i de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès (ETSAV) i altres escoles de Barcelona; però cal destacar-ne moltes a Espanya, Itàlia, Mèxic, el Brasil, l'Argentina, Xile. Les dades de què ens proveeix Google Analytics revelen un grau de difusió molt gran i sovint se'ns demana material per a diferents publicacions. Aquesta bona fama d'una eina iniciada a l'ETSAB arriba als estudiants i no els deixa indiferents; veuen d'una

manera pràctica com participen d'un procés original i útil alhora (vegeu la figura de flux de visitants a Google Analytics).

Això ens estalvia els esforços d'altres èpoques per comunicar-los el sentit del treballs que es plantegen i l'esforç que demana un bon procés d'aprenentatge.

3) Anàlisi de resultats

Els resultats de les diferents formes de recollir evidències de la marxa de l'assignatura ens permeten ser, fins a cert punt, optimistes, però en tot cas ens motiven a avançar. Veiem que, amb molta dedicació, els estudiants comencen a exercitar-se en l'exposició de les idees com una activitat normal, gens forçada i gairebé lúdica. I, als docents, se'ns fa més fàcil respondre davant de qualsevol procés personal dels estudiants i també valorar-los col·lectivament.

Els problemes que hem trobat no han estat tant en els resultats sinó en algunes deficiències de preparació —sobretot en l'àmbit de les eines de Dibuix— que en reunions de tercer curs han emergit com a crítica principal al funcionament general del curs i al paper clau d'aquestes assignatures que semblen haver perdut el pes que tenien abans, sense que això signifiqui cap millora d'altres aspectes.

Internament, la manca de becaris o d'ajudants-alumnes per a la reducció d'incentius i ajusts és un dels problemes fonamentals que trobem en un doble sentit: en primer lloc, perquè l'aportació dels més joves, més àgils en el coneixement de les eines i noves tecnologies, és sempre un avantatge i, en segon lloc, perquè hem de preparar els que es faran càrrec de la docència en un futur en una perspectiva de continuïtat, si es vol, crítica del que nosaltres hem engegat. La majoria de les millores que suggereixen els estudiants a les enquestes necessiten, perquè puguin ser ateses, aquest enfortiment de l'equip redactor i dels mitjans econòmics.

4) Pla de millora

Sense autoindulgències, estem molt convençuts que hem fet un camí coherent i que la filosofia ha estat la mateixa de l'inici, però també resulta evident que hem de continuar incorporant millores.

En aquest sentit, s'han de considerar tres factors fonamentals:

a) El tipus de persones a les quals ens adrecem (els estudiants canvien cada any, en canvia el bagatge i les expectatives). Això exigeix molta atenció a l'elecció

dels temes i les “derives” del treball; creiem que el contacte estret és la millor manera d’identificar aquestes variables.

b) Les dificultats de coordinació amb altres àrees de coneixement, de cara a la consideració de les competències de les quals partim per portar endavant un exercici que requereix una certa maduresa pròpia de qui està gairebé al mig de la carrera. Això exigeix un esforç als coordinadors de curs i correccions sobre la marxa del pla 2010 en l’àmbit d’algunes competències essencials dels arquitectes, com és el tema de l’expressió gràfica.

c) Els canvis tecnològics són un tema clau. Ens trobem amb una dificultat cíclica: la manca de pressupost per generar unes beques per preparar els nous continguts del portal i introduir-hi millores (figura de la pàgina d’inici del portal Història en Obres).

Referències

Cursos d'altres escoles que posen el portal com a bibliografia obligatòria (alguns exemples)

Universidad de Granada. Guia docent de les assignatures: **Composición Arquitectónica, Introducción a la Historia del Arte y de la Arquitectura, El Patrimonio Edificado: Gestión y Conservación**. Aprobada por el Consejo de Departamento de Construcciones Arquitectónicas, en sesión del 17/06/2013,

aplicable al curso 2013/14. Bancos de imágenes del patrimonio artístico y arquitectónico. http://dca.ugr.es/info/programas/ga-compo2.pdf

Universidad Nacional de Colombia. Facultad de Artes. Escuela de Arquitectura y Urbanismo. **Historia III.** Arquitectura Moderna. Bibliografia:
http://unalhistoria3.blogspot.com.es/2013/06/giuseppe-terragni-casa-del-fascio.html

Tecnológico de Monterrey, Camus Guadalajara: **Proyectos Arquitectónicos Habitacionales**. Profesor Jose Manuel Falcon Meraz
https://www.editorialdigitaltec.com/materialadicional/P180_Falcon_Proyectosarquitectonicoshabitacionales.cap1.pdf Cita: pàg. 64: "Recopilatorio de recursos sobre la arquitectura moderna, realizada por la Universidad Politécnica de Cataluña. UPC. Història en Obres-portal de historia de la arquitectura moderna. Recuperado el 30 de agosto de 2011, de http://descartes.upc.es/historiaenobres/?idioma=es"

Altres cites del portal:
http://etsamtallerjmsanz.blogspot.com.es/2011/10/bibliotecas-referencias_22.html
http://arquitecturauda.blogspot.com.es/2013/01/expresion-3-trabajo-ma

Blogs i altres que parlen de l'eina o la utilitzen

AP&RS, portal d'informació per als estudiants del curs Projectes I-II (matí) Ariadna Perich i Roger Such, ETSAB
https://es-la.facebook.com/perichsuch/timeline?filter=3
"AP&RS - Taller de Projectes "Val molt la pena resseguir el projecte aquí!: http://www.historiaenobres.net/ficha.php?idioma=es&id=289 Una gran tasca del professor Fernando Álvarez Prozorovich i el Dept. de Composició de l'ETSAB"

Blog de la revista Tectónica: http://tectonicablog.com/
http://tectonicablog.com/?p=44930

Revista Diagonal
http://www.revistadiagonal.com/articles/catedra/rastrear-proyectos-contar-historias/

"Aplicación demo de proyectos para mejorar la propuesta de proyectos en una asignatura de proyectos", de Félix Freitag, Leandro Navarro, Alberto Cabellos, Joan Manuel Marquès. Dept. d'Arquitectura de Computadors. Universitat Politècnica de Cataluya. En referencies:
http://bioinfo.uib.es/~joemiro/aenui/procJenui/Jen2008/p549_FFreitag.pdf

Blog Veredes:
http://veredes.es/blog/?s=historiaenobres
http://www.plataformaarquitectura.cl/2013/04/02/konstantin-melnikov/
http://www.arqred.mx/blog/2008/09/05/la-biblioteca-de-viipur-alvar-aalto/